

Oponentský posudek bakalářské práce Karolíny Veithové „Vývoj a prolínání postav v románech Daniely Hodrové“

ÚČLK FF UK v Praze, obor český jazyk a literatura

Cíl práce, její účel a směřování

Předložená bakalářská práce má co do možností interpretace a způsobů četby zajímavé a myslím, že i produktivně vymezené téma: problematiku vývoje postav v trilogii *Trýznivé město* Daniely Hodrové. Takto definované téma slibuje jednak prožití interpretačního dobrodružství při zaobírání se romány Daniely Hodrové, jednak možnost domýšlení nebo dalšího rozpracování teoretického konceptu postavy.

Struktura bakalářské práce je pojata spíše tradičně, autorka nejprve stručně a rámcově seznamuje čtenáře s vybranými teoretickými koncepty k problematice postavy, poté na základě typologie Shlomith Rimmonové-Kenanové popisuje jednotlivé postavy románové trilogie.

Metodologie a práce s odbornou literaturou

Na některých místech práce jsem však nabyla dojmu, že informace z odborné literatury jsou spíše reprodukovány a někdy i nepříliš účelně redukovány. Přivítala bych kritičtější pohled na představené koncepce. Autorka např. píše: „Odlišné pohledy a někdy možná pouze odlišné názvy panují i v zařazování postav pod určité typy“ (s. 11). Je otázka, zda odlišné pojmenování v teorii nebo zavedení jiné terminologie nezakládá (nebo nemá zakládat) i jiný způsob úvahy o problému. Také by mne zajímalo, možná je to v tomto případě jen problém autorčiny nešťastné formulace, proč teoretické „nazírání“ P. A. Bílka, B. Fořta a D. Hodrové je nazváno „českým“, když u výčtu ostatních teoretiků podobná klasifikace chybí. Má to znamenat, že český teoretický pohled je něčím specifický?

Dále také diplomantka tvrdí: „Naše zkoumání postav tedy může dát pokorně za pravdu všemu, co již bylo na toto téma napsáno.“ Čemu tedy? Nechce se mi věřit, že by autorka mohla souhlasit se vším, co četla. Krom toho zajímavější by asi bylo, čemu v odborné literatuře by za pravdu nedala.

Karolína Veithová nevstupovala svým tématem do nezmapovaného terénu, bylo by tedy na místě vést určitý druh intertextuálního dialogu i s jinými interpretačními studii o románech Daniely Hodrové. Za všechny uvedu jeden příklad: Je možná škoda, že se Karolína Veithová nepodívala na bakalářskou práci s obdobně vymezeným tématem, obhájenou na Ústavu české literatury a komparatistiky v roce 2015 (*Klára Macháčková*,

Charaktery prostoru Trýznivého města Daniely Hodrové) o souvislosti prostoru a postavy - možnost dialogu a konfrontace by se tedy nabízela.

Styl a prezentace

Práci by prospělo ještě jedno čtení a editování, někde prozrazuje jisté potíže formulačního rázu, např. cituji „Je to odvětví, které je nám např. ve srovnání s časem nebo prostorem nejbližší, a tak se do jisté míry zabýváme jen sami sebou.“

Dále je v textu na některých místech problematická syntax, např. neukončená souvětí nebo chybějící sloveso ve větě (s. 37, s. 38, s. 42 atd.), což by v případě uměleckého textu fungovat mohlo, ale v rámci textu odborného by se to stávat nemělo. S tím souvisí i to, jaké nároky text klade na čtenáře, jako by autorka očekávala, že čtenář ví víc, než se mu v textu řekne. Často je nucen si domýšlet, kooperativní princip je přeceňován, ač se snaží být čtenář jakkoliv empatický.

Měla jsem také značnou potíž s formulací typu „vtěsnat do jistého rámce“ („Teprve díky sekundární literatuře se informace získané (...) mohly vtěsnat do určitého rámce.“). Myslím, že sama autorka ví, že umělecký (nebo literární) text se spíše této možnosti „vtěsnat“ do něčeho vzpírá, což o románech Daniely Hodrové platí přinejmenším dvojnásob.

Celková koherence a akademická disciplinovanost

V závěrečných kapitolách práce, které tematizují postavu spisovatele prostupujícího textem a postavu autorky (např. část Autorka, s. 40) se mluví o tom, že autorka je „tou nejdůležitější postavou příběhu“. V této oblasti mám metodologický otazník, nedomnívám se, že by se zde mělo mluvit o autorce, ale o vypravěčce. V kontextu románového světa Daniely Hodrové je patrné, že vztah vypravěčky a autorky je problematizován a tematizován, avšak na té úrovni analýzy, na níž se práce pohybuje, je nade vši pochybnost, že vnětětová kategorie „autorka“ tady nemá místo. Patrné je to především v těch partiích textu, kde je analyzována řeč postav. Myslím, že by bylo přínosné tento vztah více reflektovat. Na první pohled se zdá, že jde jen o nejasnost v terminologii, ale problém je zasut hlouběji: kdyby se totiž mluvilo o vypravěčce, pak by autorka bakalářské práce „nesklouzávala“ k interpretaci životních okolností autorky nebo se nevěnovala otázkám motivace vzniku textů, které v daném kontextu analýzy textu nelze spolehlivě vyřešit. Tady by prospěla změna optiky: cílem interpretace není vysvětlit, proč a z jakých autorčiných pohnutek text vznikl, ale jak jej čteme. Problematičtější by pak byla i rovina vztahu mezi teoretickými studiemi Hodrové a jejími romány.

Práce bezpochyby nabízí další směry úvah, především v rovině interpretace. Při zobecňujícím pohledu je patrné, že z práce vyplývají různé závěry nebo postřehy

o opakujících se motivech v románové trilogii, např. se jedná o motiv šatů, oděvu. Je škoda, že tato sledování nebyla usouvztažněna do uceleného čtení románu a že jednotlivé jevy působí izolovaně, ale přitom by mohly fungovat v uceleném systému. Zajímavé by také bylo dále rozpracovat téma identity postav.

Celkově práci hodnotím jako adekvátní žánru bakalářské práce, **doporučuji ji k obhajobě** a navrhuji hodnocení **velmi dobře** nebo **dobře**, a to podle průběhu obhajoby.

V Praze dne 29. 8. 2017

Mgr. Andrea Králíková, Ph.D.